СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — Рік XXXI. — Число 140. — Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 16. червня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 140. — Jersey City, N. J., Saturday, June 16, 1923. — THREE CENTS

ГРІЗЬБА ПОВНОГО ЗАСТОЮ В БУДІВЛЯНІМ ПРОМИСЛІ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 14. червня. — Наслідком того, що мулярські юнії відкинули предложенне 11 долярів денної заплати та півтретя-річний контракт, підприємці збираються замкнути зовсім роботи на всіх будівлях в Ню Йорку, поки мулярі не приймуть сього предложення.

Наслідком сього Ню Йорк стоїть перед протяжною боротьбою межи будівляними робітниками та підприємцями, який може викинути з роботи величезне число робітників та замкнути всю роботу на масі будівель, що ставляться коштом яких 500 міліонів долярів. Робітничі юнії будівляних промислів збираються до завзятої оборони права організації.

Підприємці рішать про свою акцію на своїх зборах, що відбудуться завтра.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ В НОВІЙ ШКОТІЇ

НОРТ СІДНІ, Нова Шкотія, Канада, 14. червня. — Всі майнери підприємства Бритиш Емпаєр Стіл Корпорейшен застрайкували для протесту проти викинення з роботи двох майнерів з вуглевої копальні Флоренс. Як навіть самий заряд признає, ні один робітник не прийшов до роботи.

Урядники юнії „Де Юнайтид Майн Воркерс", котра веде страйк, заявляють, що вони постараються о розширення страйку на другі підприємства та копальні, як справа не буде вдоволяючо полагоджена в як найкоротшім часі. Юнія домагається не лишень приняття назад на роботу двох відправлених робітників, але й відправлення загального менаджера копальні, котрий допустився грубого надужиття відправляючи сих робітників.

КРОВАВА БИТВА НА КОРАБЛИ, ПАЧКУЮЧІМ КИТАЙСЬКИХ ІМІГРАНТІВ

НЮ ЙОРК, 14. червня. — По довгих допитах 15 Китайців, виловлених федеральними урядниками на океані, нюйорський іміграційний уряд довідався від них, що Китайці звели зі залогою лодки завзяту боротьбу, в котрій погибло 9 людий, 5 імігрантів, а 4 зі залоги.

Боротьба почалася через те, що капітан та залога лодки, діставши половину своїх умовлених за пачкованне імігранта 500 долярів з гори, не ждали на другу половину, поки висаджуть їх безпечно на беріг Америки, але ще на морю зажедали від Китайців оставшої суми. В бійці уживали всего, що попало під руки: бритв, сокир, рушниць, револьверів, колів, тощо. По скінченню битви, побідоносні Китайці скинули в море всіх трупів.

Іміграційні урядники не дуже то довіряють оповіданням Китайців, бо заходить підозріння, що се Китайці самі, знеохочені довгим круженнем коло берегів, вимордували всю залогу лодки, щоби відтак пуститися до берега, пробуючи, чи не вдасться їм припадково доплисти до берега без відома урядників. На сей здогад наводить урядників те, що деякі факти показують, що з Китайців ніхто не згинув, бо їх було всего 15.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЛЕГІСЛЯТУРА ЛИШАЄ ГУБЕРНАТОРА БЕЗ ГРОША НА ПРОГИБІЦІЮ

ГАРИСБУРГ, Па., 14. червня. — Палата послів та сенат пенсилвенійської стейтової легіслятури не дійшли до порозуміння щодо проекту визначення чверть міліона долярів для уряду на кошти виконування прогибіції, і наслідком сього уряд губернатора Пінчот, великого прихильника прогибіції, лишається без відповідних фондів для прогибіційної роботи.

ГОМСТЕДИ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ

ВАШІНГТОН, 14. червня. — Міністерство нутрішних справ призначило для роздачі межи ветеранів великої війни нових 250,000 акрів землі, положеної в 6 західних стейтах. Земля лежить в стейтах: Каліфорнії, Колораді, Айдаго, Монтані, Юті та Вайомінгу. Докладні дані можна довідатися від земельних урядів поодиноких стейтів.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ШАХРОВАНОГО ГОЛОСОВАННЯ В СТЕЙТОВІЙ ЛЕГІСЛЯТУРІ

ТРЕНТОН, 14. червня. — Перед найвисшим судом стейту Ню Джерзі ведеться тепер слідство в справі закидів, пороблених одним газетярем, після котрих декотрі закони стейту не були ухвалені правно, бо в рекордах записані там яко голосуючі за ними законодавці, які в час голосовання не були навіть на салі нарад.

Ходить тут межи инчим о закон про будову дороги з Томс Ривера до Кемдена. Покликані доси члени легісялтури заперечують закиди.

ЛІК НА РАКА?

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 14. червня. — Перед товариством жінок, що покінчили медичні школи, виступив тут з відчитом др. Батс, хемік стейтового яборатора при департаменті здоровля, доказуючи, що лік на рака вдасться тепер найти дуже легко, бо він потрафив відкрити причину сеї недуги. На основі цілого ряду дослідів над щурами вчений виказав, що хороба розвивається від того, що в тілі настає замішанне в тілесній електричности.

ПРОТИ 12-ГОДИННОГО ДНЯ ПРАЦІ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ

НЮ ЙОРК, 14. червня. — Американське Товариство для Робітничого Законодавства видало заяву про знесенне 12-годинного дня праці в двох великих сталевих підприємствах. На думку товариства, сі два факти свідчать про неправдивість заяви голови сталевого трасту, судді Гері, що будьто зі знесенєм 12-годинного дня праці буде получене піднесенне цін на сталеві вироби.

МАСИ ІМІҐРАНТІВ З КАНАДИ ЖДУТЬ НАГОДИ ПРИХОДУ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ДІТРОЙТ, Мишиген, 13. червня. — Як каже місцевий комішенер іміграції, в усіх пограничних містах Канади назбиралися тисячі імігрантів, готових вибратися до Злучених Держав при першій нагоді. Всі вони походять з країв, яких іміграцийні квоти вже вичерпані. Богато з них не має цента при душі. Дітройтський уряд побоюється, що всі вони зваляться через уряд до Злучених Держав, так що він не потрафиться собі дати з ними ради.

АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ КВЕЙКРІВ В АВСТРІЇ

Як виходить зі звіту протестантської секти так званих Квейкрів (вони звуть себе „Америкен Френдс"), секта бере живу участь в повоєнній відбудівничій акції в Австрії. В своїй акції Квейкри працюють разом з австрійським урядом. Головну увагу звернули послідними часами на боротьбу против чахотки (сухіт), котра стала причиною зростаючої смертельности австрійського населення. В тій ціли по селах та містах Австрії розіслано бесідників, вправлюваних спеціяльно на віденськім університеті, щоби вони давали відчити про боротьбу проти сеї „білої холери". Рівночасно ведеться далі купованне здоровик коров Квейкрами та продаванне їх фармерам в околиці Відня. Весь план фінансують американські Квейкри, хоча „коровячий план" вже не потребує богато фондів, бо він самий себе оплачує.

ВОЛИТЬ ТЮРМУ ЯК ПІДСОННЕ КАЛІФОРНІЇ.

До губернатора стейту Канзасу зголосився онгоді Мойсей Лодербек, 81-літній старець, котрий попав в 1915. році в тюрму за намаганє вбийство, а котрого недавно випущено з тюрми під умовою, що він поїде до Каліфорнії та буде жити мирно в свого богатого брата. Вернувши до Канзасу, Лодербек заявив, що він не любить каліфорнійського підсоня, відомого з вічного літа, та що волів краще сидіти в тюрмі. Заряд тюрми відмовився приняти його назад, і впрошуючийся до тюрми вязник мусів віднестися зі своєю просьбою до стейтового губернатора.

ЖІНКИ В ШКОЛАХ.

На Університеті в Вестерн Резерве в Клівленді, Огайо, покінчило сього року студії 161 женщин.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В пятницю рано помер в мешканню при 54 Морис стр. в Джерзи Сіті, Ню Джерзі, член Українського Народного Союза Василь Туренчак. Покійний походив зі села Зібряче, ліського повіту в Галичині, де родився 53 роки тому. Полишає по собі жену та 5 дітий, з чого 2 дочки замужні.

По своїм приїзді в Америку приступив в члени Українського Народного Союза і був ним без перерви літ 14. За сей час він все дбав за розвій організації, організуючи до неї нових членів. Живучим доказом щирої відданости небіщика для нашої запомогової організації є факт, що його жена, діти, зяті, словом, вся рідня за його стараннями стали членами Українського Народного Союза. Самий Покійник був членом „Укр. Поступового Клюбу", відділу 70-го Українського Народного Союза.

За послідних кілька літ сповняв він обовязки сторожа дому Українського Народного Союза та дався пізнати як точний робітник, хоча недуга, яка тепер покінчила його життя, що далі, то більше підкошувала його здоровля.

Похорони покійника відбудуться з дому жалоби в понеділок, дня 18. червня, о годині 10. рано.

З. И. П.

ВЯЗНИЦЯ ДЛЯ ПЯНИЦЬ, АРЕШТОВАНИХ В ПАРКАХ.

Нюйорські поліцийні судді позасуджували пяних людий, половлених в нюйорських парках підчас двогодинної нагінки, урядженої в середу сполудня, на вязничну кару, а то на 60 днів або й на необмежений час. Велика частина пяниць були жінки.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

В Ню Йорку отворено в середу конференцію Англійців та Американців, яка має на ціли застановитися над розвоєм англійської мови. Конференція, зложена переважно з професорів англійської мови, занепила вже ряд цікавих питань. Говорили примір про те, чи англійська мова, вживана в Америці, не перетвориться з часом в язик, осібний від англійського вживаного в Англії. Один з професорів англійської мови на одному американському університеті висказав думку, що сотворенне американської мови є неможливе, бо Америка за велика та одною мовою її обняти не вдасться.

ЖИДАМ ВІЛЬНО ЇХАТИ З РОСІЇ И УКРАЇНИ ДО АМЕРИКИ.

Корабельна компанія Кюнард в Ню Йорку одержала відомість від свого представника в Росії, що московський большевицький „уряд" дозволив Жидам з Росії і з України виїздити до Америки. Він видає пашпорти Жидам, котрі хотять виїхати до своїх родин в Америці.

ВЕЛИКА БУРЯ В САСКАЧЕВАНІ.

РЕДЖАЙНА, САСК., Канада, 4. червня. — Вчера навістила сю провінцію велика буря з дощем і громовицею. Наслідки бії страшні, бо один чоловік згинув, убитий громом, кілька хат і цельтів в Реджайна Біч знищено, 600 акрів землі, засіяної збіжем, вкрив град.

Вбитий громом Василь Іжовий, секційний робітник, що працював на Сі-Пі-Ярській дорозі у Велс Плейнс. З ним працювало чотирох інших, з котрих один потерпів покалічення.

ТРЕТЯ БОМБА.

Дня 14. мая с. р. вибухла третя з ряду бомба в Кракові, тим разом підложена під льокалем жидівського „Нового Дзенніка" при вул. Ожешкової. Вибух здемолював дім майже цілковито. На щастя обійшлося без жертв в людях. Як відомо, в Кракові підложено уже дві бомби. Першу під помешканєм ректора Натанзона, другу під домівкою краківського Бунду. Все це вказує на роботу краківських „Фашистів".

ЯКІ ПРОВИНИ НЕ НАДАЮТЬСЯ ДО ПОЛЬСЬКОЇ АМНЕСТІЇ.

На засіданню правничої підкомісії польського сойму усталено, що від амнестії будуть відділені кари за шпіонажу, позбавлення життя, нарочне ушкодження тіла для особистого зиску, грабіж, фальшування гроший, пачкарство і дезерцію.

АРЕШТОВАННЄ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА В ГАЛИЧИНІ.

Польська поліція арештувала студента Івана Скварка із Звенигороду під замітом переводження за кордон Українців, які були в поборовому віці.

„ЗЛОТИ ПОЛЬСЬКІ".

В польському міністерстві фінансів опрацьовується проект, на основі якого монетарною одиницею в Польщі буде „злоти польскі", що вміщатиме в собі 1 тритисячну частину кільограма золота 900. проби.

ФРАНЦІЯ ЗАЯВЛЯЄ АНГЛІЇ СВОЮ УСТУПЧИВІСТЬ У СВОЇЙ ПОЛІТИЦІ СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

ЛОНДОН, 14. червня. — Французьке правительство повідомило правительство Великої Британії, що воно готове на уступки Великій Британії у її політиці супроти Німеччини.

Франція годиться на нову конференцію з Німеччиною у справі сплати „военного відшкодовання" аліянтам.

З того вносять в тутешніх політичних кругах, що Франція не хоче неодмінно обстоювати свою теперішню політику в Рурщині.

Замітною подією дня у відношенню Англії до французької політики в Рурщині була нинішня заява премієра Стенлі Болдвина, що правительство Великої Британії зовсім не має гадки заявляти своєї згоди на французьку окупацію Рурщини.

ПРОТИ МОНАРХІСТИЧНОГО РУХУ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 14. червня. — Німецький парлямент (райхстаг) буде вести допит у справі монархістичного заговору, який приготовляв офіцир німецької армії Росбах.

ПАМЯТНИК УБИТОМУ ФРАНЦУЗАМИ НІМЦЕВИ В РУРЩИНІ

БЕРЛІН, 14. червня. — Німецький генерал Людендорф зачав збірку на будову памятника німецькому офіцирови Альбертови Шляґетерови, котрого Французи убили в Рурщині.

Він каже, що обуреннє Німців на французькі злочини повинно обєднати Німців у сталеву силу.

ЩЕ ПАДЕ НІМЕЦЬКА МАРКА

БЕРЛІН, 14. червня. — Нині на тутешньому біржевому торзі продавали по 112,000 німецьких паперових марок за одного американського доляра.

УСТУПЛЕННЄ КАБІНЕТУ ІЗЗА БОРОТЬБИ ЗА МОВУ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 14. червня. — Бельгійський міністерський кабінет уступив наслідком голосовання сенату, який більшостю голосів відкинув законопроект (принятий уже палатою послів) про рівноправність флямандської мови з французькою в університеті в Ґент.

Через уступленнє премієра Теніс французький премієр Пуанкаре стратив дотеперішнього свого щирого союзника.

БЛИЗЬКО-СХІДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПЕРЕД РОЗБИТТЄМ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 14. червня. — Французька делегація повідомила румунську, що премієр Пуанкаре відкинув румунське предложенне про сплату турецького довгу в паперових франках.

Аліянтські концесіонисти досі не могли погодитися з турецькою делегацією.

Голова грецької делегації Елевтеріос Венізелос загрозив аліянтам, що Греція заключить окремий мировий договір з Туреччиною.

НОВЕ БОЛГАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ХОЧЕ ВІДДАТИ СТАМБУЛІЙСЬКОГО СУДОВИ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 14. червня. — Нове болгарське правительство видало наказ зловити поваленого премієра Стамбулійського по змозі живим.

Воно не гадає виконувати пімсти на його особі, але хоче оставити його долю судови.

В Софії появилась відомість, що Стамбулійський перед самим своїм упадком зміняв чек на $1,350,000.

Нове болгарське правительство привернуло в болгарській азбуці букви які селянське собрание (парлямент) було викинуло.

ФРАНЦІЯ ВИБУДУЄ НОВУ АМБАСАДУ У ВАШИНГТОНІ

ПАРИЖ, 14. червня. — Франція побудує новий будинок на амбасаду у Вашингтоні і на генеральний консулят в Ню Йорку.

Гроші на се добуде французьке правительство з продажі старої амбасади у Вашингтоні і посілости в Бруклині, яку закуплено вчасі війни на склад амуніції.

МУССОЛІНІ ЗАВОДИТЬ ОЩАДНІСТЬ

РИМ, 14. червня. — Італійський премієр Беніто Муссоліні зачав заводити ощадність на зелізницях в Італії.

Яко перший крок ощадности усунув 2,464 зелізничих робітників.

Для удержання спокою змобілізував він міліцію фашистів.

УСТУПЛЕННЄ ПРЕЗИДЕНТА КИТАЙСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ

ПЕКІНҐ, столиця Китаю, 14. червня. — Президент китайської републики Лі Юан-гунг уступив і передав свою владу в руки міністерського кабінету, який тут остався.

ФРАНЦУЗЬКІ РОЗБОЇ НА НІМЕЦЬКІЙ ЗЕМЛІ

КЕЛЬН, Німеччина, 14. червня. — Французьке військо в Рурщині убило одну німецьку женщину серед улиці і трох лікарів, котрі переходили улицями, ідучи до хорих.

В КИТАЮ НОВА АНАРХІЯ

ПЕКІНҐ, столиця Китаю, 13. червня. — Президент китайської републики Лі втік з Пекіну ізза загрози китайських мілітаристів, що вони нападуть на Пекінґ, якщо він відсі не забереться.

Американське Стоваришення в Китаю і Американська Торговельна Палата в Шангаю заявляють, що теперішні відносини в Китаю неможливі і найгірші від часу боксерської заверухи. Длятого вони вислали до Вашингтону домагання о охорону і о здержанне всіх добродійних підмог для Китаю. Вони хотять, щоб чужі держави, а між ними й Америка, розмістили свої гарнізони по Китаю і сторожі на всіх комунікаційних лініях на суші і на водах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СВІТОВИЙ СУД.

В Газі, столиці Голяндії, зібрався на нову сесію світовий суд, або Постійний Суд Міжнародньої Справедливости.

Оснувала його Ліга Народів і він вже від року пробує своїх сил.

Одначе досі не було знаку його діяльности. А не було головно тому, що він звязаний тим, що є твором Ліги Народів і далі від нього зависимий, а яко свого рода складова часть Ліги Народів є інституцією не світовою і не безсторонною та справедливою, як суд повинен бути, — але АЛІЯНТСЬКОЮ.

Такий світовий суд яко інституція АЛІЯНТСЬКА не має рації істновання і поправді тільки компромітував би велику ідею, яку приняв для себе.

Якщо він має дійсно бути світовим судом і мати будучність, то передівсім мусить змитися з аліянтського бруду і взяти розвід з аліянтською Лігою Народів. Щойно тоді він міг би бути дійсною світовою інституцією, дійсним світовим судом.

В Америці ведеться агітація за приєднанням Злучених Держав до того світового суду.

Але й Америка не приступить до нього, як він буде аліянтським загумінком як Ліга Народів для служення аліянтським інтересам.

Щойно як світовий суд розірве свою звязь з аліянтами і їх Лігою Народів, може мати надію, що Америка до нього приступить, і що загалом може мати будучність.

ЗАМАСКОВАНІ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ОБРУСИТЕЛІ.

Дня 5-ого квітня с. р. була в Харкові 7-ма „всеукраїнська" конференція К. П. (б) У. (комуністичної партії большевиків України).

В Росії ся партія називається РОСІЙСЬКА (Р. К. П.), а тут лише УКРАЇНИ, себто — території. Се тому, що як та російська так і ся російська. На ділі се ОДНА РОСІЙСЬКА ПАРТІЯ. К. П. (б.) У. се філія РОСІЙСЬКОЇ комуністичної партії.

На се вже нових доказів не треба, бо се давно стверджене і доказане і сього вже навіть большевики не перечать.

Але не зашкодить для одного з многих прикладів подати ще наприклад склад президії, який дня 5. квітня с. р. вибрано на сій конференції. Ось та президія:

(товариші): Петровський, Раковський, Фрунзе, Лебедь, Чубар, Угаров, Новіков, Рухимович, Квіринг, Власенко, Логвинов, Кремницький, Доброхотов, Майоров, Миколаенко, Киркиш, Буздалін і Магідов.

Отже на 18 членів президії зїзду комуністів УКРАЇНИ є всего ОДИН УКРАЇНЕЦЬ, а решта, 17 членів, се САМІ МОСКАЛІ І ЗМОСКОВЩЕНІ ЖИДИ.

Се найліпше показує, що то не тільки ані українські комуністи ані навіть комуністи України, — але МОСКОВСЬКІ КОМУНІСТИ НАД УКРАЇНОЮ.

Наші кореспонденти з Европи вже писали чимало про те, що комісар війни Леон Троцький говорив на сій конференції про національні справи.

Ми ще тут пригадаємо, що він там говорив дня 5-ого квітня с. р. у свому пляні, що має вирішити 12-ий зїзд Р. К. П. (РОСІЙСЬКОЇ комуністичної партії) у Москві.

На думку Троцького той зїзд має вирішити і національне питання для української републики. Він говорив:

> Селянство тих націй, які колись були пригнічені царатом (Українці, Грузини, Татари й інші) повинні мати на своїй мові книжки, школу, ґазети, то-що, і їхні національні потреби повинні бути забезпечені. Треба, щоб по радянських установах з селянином розмовляли його-ж мовою. Щоб усі ці національні потреби селянства були задоволені; треба, щоб у Союзному Центральному Виконкомі було утворено другу палату, що захищала-б інтереси окремих республік, що входять до радянської спілки.

Значить, УКРАЇНСЬКА република сама для себе нічого не може зробити навіть про справу розмови радянських службовиків з населенням на Україні. Навіть такої річи не може вирішити Україна, хотяй большевики кажуть, що під їх царством вона САМОСТІЙНА РЕПУБЛИКА.

По їхньому, навіть самостійна република може тільки просити большевицький зїзд в Москві, щоби позволив їй говорити по українськи.

І от Троцький „большевикам України" порадив таку відвагу і вони (Москалі і змосковщені Жиди(його пораду привагу і вони (Москалі і змосковщені Жиди) його пораду прищевицької Москви.

Чи є ще де на світі друга така „САМОСТІЙНА РЕПУБЛИКА", яка мала би право ПРОСИТИ другу републику, ЩОБ ЇЙ БУЛО ВІЛЬНО ГОВОРИТИ ПО СВОМУ?

Відай, що нема. Большевики перші таку „независимість" видумали і тепер повинні її опатентувати, бо на таку „независимість" то певно навіть російські царі злакомляться, і будуть лише дивуватись, чому то вони не були такі мудрі як большевики і ще перед ними не брались дурити людий такою „независимостю".

Але ані царі ані большевицькі царики вже не здурять народів своєю „независимостю" з ласки московського Кремлю. Народи добре знають, що відтам для них нічого кромі кнута і ярма не сподіватись, і тому не вірять уже в жадні московські блофи ані масненькі слова замаскованих большевицьких обрусителів.

ПІД ЗНАКОМ РЕАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.

Новий провід Трудової партії. — Програма Володимира Охримовича. — Ріжними шляхами до спільної мети.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Народний Зїзд, який відбувся дня 21. травня у Львові, був скликаний при досить неприятливих внутрішніх обставинах.

Атмосфера в кругах Трудової партії вже від кількох місяців була дуже напружена. З боку певних елементів українського суспільства ведено систематичний похід проти голови партії д-ра Володимира Бачинського та редактора „Діла" Федя Федорціва. Обвинувачувано їх в „угодовости", у веденню пертрактацій з Поляками поза спиною партії та в инших подібних гріхах. Кампанія скінчилась добровільним уступленнем названих діячів з їх становищ.

Місце д-ра Бачинського тимчасово заняв прелат о. Тит Войнаровський. Проте розкладова робота певних чинників не скінчилась, а провадилась далі. Ширились денервуючі поголоски, пригадувались давно забуті справи. Напади були скеровані проти поодиноких осіб, але мали на меті щось значно більше: ослабити Трудву партію й позбавити галицько-український нарід одностайного проводу.

У такій атмосфері зібрався Народний Зїзд. Перебіг зїзду не справдив надій розкладових елементів. Зїзд пройшов гармонійно, доклади вислухувались з повним узнанням, резолюції приймались одноголосно. Вибори Тіснійшого Народного Комітету, себто найвищого розпорядчого органу партії, відбулись незвичайно одно-но: на 508 голосуючих тільки 6 було „проти".

Тільки в однім дала себе пізнати нездорова атмосфера, так старанно підготовлена ворогами Трудової партії. Вибору голови та президії партії так і не пощастило доконати на самім зїзді. Всі кандидати, яких зїзд прохав бути головою партії, повідмовлялись. Хто посилався на свою недосвідченість, хто на свою молодість, хто на обтяженість иншими справами, хто на неодноголосність вибору. Фактично-ж ніхто не хотів взяти на себе тяжкої та відповідальної ролі, звязаної з неминучими особистими нападами та прикростями. Працювати кождий радо згодився-б, але бути тим бідним Макаром, на якого всі шишки валяться — на це вже треба пошукати когось особливо охочого...

Щоб вийти з цього прикрого становища, зїзд постановив доручити Тіснійшому Комітетови, щоб той сам обрав голову партії та президію. Була то дуже мудра постанова, бо 40 особам лекше між собою порозумітись, ніж 508 особам.

Минуло лише 5 днів, відколи зїзд відбувся, й партійна екзекутива вже справді зістала обрана. Головою партії обрано **д-ра Володимира Охримовича,** а його заступниками **д-ра Володимира Бачинського, о. Тита Войнаровського** та господаря **Гриця Тершаковця.** Одно місце заступника зарезервовано для Волині. Далі генеральним секретарем обрано **д-ра А. Говиковича** й членами секретаріяту проф. **Мих. Галущинського, д-ра Сильв. Гарасимовича,** д-ра **Ів. Крипякевича,** інж. **Юл. Павликівського** та редактора **Ф. Федорціва.** Понад те обрано до екзекутиви д-ра **С. Барана,** д-ра **В. Загайкевича** з Перемишля й **Мих. Стефанівського** зі Львова.

Розглядаючи загально цей склад нової екзекутиви Трудової партії, мусимо насамперед сконстатувати, що він мало чим одріжняється від дотеперішнього складу. Деякі особи тільки помінялись місцями, а деякі так і залишились на своїх старих місцях, і лише декілька осіб прибуло нових. Це показує, що дотеперішня політика партії в дійсности не стрічає ніякого осуду. Навіть д-р В. Бачинський, проти якого чулося стільки нарікань, залишився в екзекутиві на відповідальнім місці заступника голови. Так саме й редактор Федорців зістав обраний до секретаріяту, що мусить для нього бути повною моральною сатисфакцією.

Зрештою, не можна було й сумніватись, що здорові, будуючі течії в партії візьмуть гору над розкладовими, руйнуючими тенденціями ворожих сил. Вибір нової екзекутиви це зайвий раз ствердив.

Дотеперішня політика, таким чином, зістала апробована та ухвалена. Яка-ж буде нова політика Трудової партії?

Новий голова партії д-р Володимир Охримових не є в галицько-українськім суспільстві людиною новою чи невідомою. Як адвокат, посол до парляменту й директор „Дністра", мав нагоду визначитись на всіх ділянках нашого суспільного, політичного та економічного життя. Щоб, однак, не могло виникнути ніякої неясности що до його національних і політичних переконань, ми наведемо деякі уступи з його докладу „Сучасне політичне положення й наша тактика", виголошеного на останнім Народнім Зїзді.

Д-р Охримович виразно й недвозначно зазначив, що „Трудовій партії треба ґрунтовно змінити її дотеперішню тактику". У тій старій тактиці були три помилки: безмежний оптимізм, рахунок на чужу поміч і пасивна резиґнація.

Нова тактика мусить насамперед бути активною, повинна рішучо зірвати з гаслом т. зв. „єдности" й не випускати з рук того, що можна взяти. Конкретно це зводиться до того, щоб, при затриманню ідеалу соборности, самостійности й державности, як остаточної мети, домагатись в істнуючих історично-політичних обставинах повної територіяльної одноцілої автономії для всіх українських земель під Польщею.

Ці думки знайшли закінчений вираз у політичній резолюції, внесеній д-ром Охримовичем та ухваленій зїздом. Ця резолюція звучить:

„У теперішних політичних умовинах Народний Зїзд стоїть за обєднанням усіх українських земель, що знайшлися під владою Польщі, себто Східної Галичини, Лемківщини, Волині, Холмщини, Полісся й Підляша **в одноцільну правнополітичну одиницю о повноті політичних прав української нації на своїй землі;** натомісць Народний Зїзд рішучо протестує проти т. зв. воєвідської автономії".

Підкреслені тут слова під оглядом стилістичним роблять трохи неясне враження: що то за „о повноті політичних прав" Але неясна форма не зменшує ясности змісту. Тут мова мовиться не про що инше, як про **територіяльну автономію** для західноукраїнських земель.

* * *

Досі ми тільки реферували те, що ділялось на Народнім Зїзді й що сталось по його закінченню. Від власних коментарів ми утримувались, щоб не розбивати цілости враження.

Коментарів тут, однак, напрошується дуже багато. І не стільки коментарів, скільки запитань. Головне з цих запитань можна висловити так:

Як добитись автономії, не вступаючи з Поляками в переговори? І як вступати в такі переговори, коли цілий край, ціле українське суспільство, навіть сама Трудова партія — рішучо протестують проти самої думки про якінебудь угодові спроби з українського боку?

Що правда, автономії можна добиватись не тільки шляхом переговорів, але й шляхом боротьби, чину, шляхом ставлення противника перед доконаними фактами. Але всеж таки гасло реальної політики, так твереао й безоглядно виставлене д-ром Охримовичем, таїть у собі багато небезпек і вимагає для свого бездоганного проведення незвичайної зручности й тактовности. Дуже це слизька й похила площина, отся реальна політика! Особливо для народу поневоленого й приборканого... Тут вже, здавалося-б, політика максималізму більше до річі.

Та край сказав своє слово. Що це справді голос краю, в тім не маємо найменшого права сумніватись. Народний Зїзд безперечно був висловом думок і бажань величезної більшости галицько-українського суспільства. Разом з цим участь холмсько-волинських послів на Зїзді могла послужити доказом, що українські землі поза „Сокальським кордоном" живуть тими самими думками й бажаннями, як і галицькі Українці. Більше того: на ґрунті цього гасла реальної політики відбулось орґанізаційне й тактичне злиття всіх українських земель польської займанщини.

Чи випадає-ж тут критикувати й бідкатись? Край — це найвища інстанція. Він має найперше й найголовніще право рішати, яка тактика найбільше відповідає його потребам та силам. Перед цим рішенням можна тільки схилитись.

Але край сказав і друге слово: що **єдність мусить бути в спільній національній ідеольоґії, в спільности мети, а не в спільности методів** боротьби (слова д-ра В. Охримовича). Це означає, що краю, вибравши для себе найбільш відповідний метод боротьби, полишає тим українським силам, що живуть поза межами краю, **вибрати й для себе найбільш відповідні методи боротьби.** Українська еміґрація в Европі та Америці повинна зробити з цього належні висновки.

Берлін, 1. червня. **Радянин.**

З ОБЄДНАННЯ.

ЧИ Є ПРИЧИНА ДО ЗНЕВІРИ?

Можемо спокійно сказати, ні! Чому?

Бо за послідних 6 літ український нарід дав доказ такої зрілости і посвяти, як ніодин нарід у світі. Українська Армія клала тисячі жертв серед страшних обставин. Обдерта, боса, голодна ішла в наступ на ворожі багнети. Ніодин нарід у світі не пережив того лихоліття вчасі світової війни що український, а мимотого він пірвався до бою за свою самостійність.

Чи тому ми маємо встидатись, що ми Українці? Чи тому, що заздрісні вороги шкірять зуби на наше добро і шматують нашу землю, ми маємо лишити наш нарід? Ні! Коли американська еміґрація свідома, вона стане у бій!

Доказ цього осьякий. Він говорить за себе:

Мала громада в Гюстон, Тексас, зложила народнього податку $70.75. А кілько членів там було? Ось вони: Михайло Балабан $25.00; Д. Куріца 11.50; М. Куріца 9.00; П. Барабаш, Гр. Пендус і Б. Малиньский по 5.00; О. Безнятка 3.00; М. Лисий і Т. Куріца по 2.00; Григорій Невідомський, Олекса і Катерина Некрут по 1.00; М. Муран 25 цт.

„Доля кинула нас у море чужини; обставини приспали наше тіло хвилево. Але дух наш горів любовю до селянських стріх; ми бадьорились добрими вістьми, а боліли на кожде лихо наших незломних борців, за талізман свободи, за своє природне „Я". Звуки кайданів братів наших ідуть нам глибоко в серце. Вже досить терпінь, досить жалів, — ходімо і ми. Ще хтось піде за нами. Громадьмо матеріял на будову стовпів, що держати-муть непохитно велику, богату, чудову нашу Батьківщину, любу Україну. Ми далеко забрилі вірли зриваємось на голос розпуки, на благаннє опоміч на гуманні обовязки, за святе слово за свободу.

Михайло Балабан.

Друга громада нам так добре знана, це Миннеаполис, Минн. Д. Н. Ґрубрин присилає податок за червень в сумі $70.50.

А ось що пише:

„Є богато у нас щирих патріотів, а є і богато інших громадян, що не платять ще податку. Одні ради скупства, другі нерозуміння своєї справи. Вони не почувають себе Українцями; вони не большевики, але глухонімі на голос розпуки своїх братів з ляцької неволі".

Так говорять свідомі громади. Зневірою закриваються лищ там, де хотять оправдати своє неробство та лінивство. А де наші великі громади?

Чи і вони належати-муть до тих глухо-німих?

Орґанізуймо, бо хвиля нового зриву недалека!

Обєднанне Укр. Організацій.

Хто переведе збірку в день квітів 17-ого і 24-ого с. р.? — Кождий чесний і свідомий Українець і Українка.

А хто не дасть нічого? — Хрунь та ляцький запроданець!

Чому? — Бо се ціль гуманітарна, а не політична, а всі гроші ідуть до краю!

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

ЗАМКНЕННЄ ЮВИЛЕЙНОГО ДАРУ ДЛЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО

До дня 5-ого квітня с. р. (гл. „Свобода" з 5. квітня с. р.) зібрано на ювилейний дар для Богдана Лепкого суму $600.27.

З тої суми вислано на руки Богдана Лепкого 500 долярів (в трох частях 100 дол., 100 дол. і 300 дол.) через банк Страус & Ко. в Ню Йорку. Вислано для виплати в долярах, тому посилка коштувала разом $27.60. Значить, із зібраної суми до дня 5-ого квітня с. р. вислано $527.60, а осталось було до вислания ще $72.67.

Потому прийшло ще 2 доляри на ювилейний дар, а саме від д. Алекс. Шаршоня, з Шемокин, Па., і від д. Ів. Марцінюка, з Ню Гейвен, Конн., по одному долярови.

Значить, разом усього досі зібрано $602.27, з чого осьтаточну решту вислано на адресу проф. Богдана Лепкого в сумі $74.67 (в долярах).

На отсьому сю збірку замкнено.

ЯК ПЕРЕВЕСТИ ЗБІРКУ В ДНИ 17. І 24. ЧЕРВНЯ?

Зовсім просто. Ввзяти кусень паперу, списати всіх жертводавців і негайно відіслати всі зібрані гроші до Обєднання Українських Орґанізацій у Филаделфії.

А хто буде про це знати?

Спис жертводавців буде за пару днів проголошений в часописях, а всі гроші чеком будуть відіслані до краю.

Обєднанне Укр. Орґанізацій в Америці.

OBYEDNANNYE, Room 608, 136 So. 4th St., PHILADELPHIA, PA.

Михайло Тимофіїв.

ЕВРОПА — АМЕРИКА

Враження подорожнього.

Пароплав лінії „Норд-Джермен Лойд-а" в Бремені „Зайдліц" одходить. На пристані натовп — родичі, приятелі прийшли провожать еміґрантів, що їдуть до нового світу шукать кращої долі. Позаду Европа, твердий грунт,—минуле; попереду — море і десь далеко новий світ — майбутнє.

Море нині спокійне, привітне. Воно манить і чарує, приваблює.

На обличчах одізджаючих не видно жалю — більшість з їх покидає лише злидні, буденну, безпросвітну боротьбу за істнування, зневірря.

Майбутнє їм не відоме, але і воно всміхається у мріях, і манить, як це таємниче, безмежне море.

В Европі нема чого робить — Европа хора, вариться у власній юшці, задихається в чаду загальної ненависти всіх проти всіх, іде „на дно". Це майже загальне переконання еміґрантів.

В Америці всякий має право на працю і хто видержить — добється свого.

Чи це так? Про Америку судить не рішаюсь, але здається, що справді за Европою жалкувать нічого.

Зокрема, українському вигнанцеві, що уже 4 роки мав нагоду приглядатись до тамошнього теперішнього життя.

Вам, панове американські читачі, а бодай тим з Вас, що не пережили ні війни ні революції в Европі, мабуть тяжко буде й уявити собі тамошні відносини, а зокрема долю української еміґрації.

Ви, правда, обідаєте щодня?

Такі речі як молоко, яйця, мясо, Вам, правда, не уявляються чимось недосяжним? Вам не доводиться товктись по поліційним і паспортовим установам та одвойовувать собі право на проживання в кімнаті (з якої Вас все збірається виселити „вонунгсамт") в країні, для котрої Ви все являєтесь не бажаним лишнім їдцем.

Ви напевно звикли до праці і думаєте, що всякий, хто хоче, може праці шукать, її знайти і з неї вижити?

Та про всі ці, такі прості, такі звичайні для Вас речі пересічний український еміґрант в Европі може тільки мріти, але не може їх мати.

Підіть до Спілки Українського Студентства в Берліні. Це-ж майбутнє нашої нації, а подивіться, як ці люде голодують; як поневіряються по всяких випадкових злиденних заробітках; як марнують через це дорогий час; руйнуються фізично і морально; тратять енергію... Підіть в круги старшого громадянства. Ось генерал, один з найвидатнійших вождів Укр. Армії — у вохкому льоху, серед бруду, у злиднях. Мріє знайти заробіток, але ранена рука перешкоджає і „арбайтсамт" не дає дозволу. Ось: інжинір, письменник, лікар — всі в однаковому становищі. Або пропадай з голоду, або йди в найми до котрогось з інших сусідів; запевняй його у відповідному „...фільстві", одержуй „допомогу", і мішай з брудом все, чому служив багато літ.

Підіть по таборам, де сидять наші військові. Це самий жах. Обідрані, пів-голодні люде живуть мріями про формування, про похід, війну. Цих людий чужі держави потрохи підгодовують, щоб у випадку потреби вжити і використувати як гарматне мясо. В чиїх цілях? Очевидно, що не українських.

Моральна атмосфера в цих дротами обведених тюрмах ще гірша. Силу має той, через кого дістається шматок хліба; хто в ласці у держави, господаря. Роботи ніякої. І хоробливо заострюються у людей нерви; розвиваються безмежні самолюбства; теряється здібність реально оцінювати обставини. Шпигоманія і дрібне інтриґантство та хрунівство розцвітають і ширять деморалізацію.

Українська преса майже замерла. Нема за що видавать, нема кому купувать.

Українське політичне життя за кордоном для багатьох з колишніх голосистих „патріотів-реформаторів" звелось до питання, в який спосіб і де знайти закордонного „добродія"; причіпитись до його і служачи його цілям, дурить українське громадянство далі та ковтать свою сочевичну юшку.

А. Падолист.

ТРЕЛІ

Сходить сонце...
Його промінь золотий
Перескочив ліс густий,
Покотивсь на степ зелений
І заглядує до мене
У віконце...

Трелі грають...
Тиходзвінні голоси
В барвах ніжної краси
Посплітались, поріднились,
Від них серце пробудилось
І співає...

Сонце вище...
Промінь в сонні очі бє,
Замісць сну казки снує,
Закликає—вийди з хати.
Я вдягну тебе у шати
Найгарніщі.

Із просторів
Ніжний легіт крізь вікно
Поривається давно,
Поцілунком кличе — сину,
Полетім на верховину
Чорногори!

Йду до нив я...
Із блакиті журавлі
Шлють поклін своїй землі,
Прилетіли вже до дому...
А мій шлях ще невідомий
До верхів я...

Пісня! Сонце!
Усміхається Весна!
Манить дивна далина!
Ваблять зір вузенькі стежки,
Щоб пройти, пізнать мережки,
Може сон це?

Може... Може...
Ні, не сон!... Прийшла Весна,
Тільки вколо чужина,
А мій дух шука нестримно
Для свого Єрусалима
Дні погожі!

Наче хмари
Засклепив червоний дим
Мій святий Єрусалим,
Грає мех північних гунів...
О, зірвімось, як буруни,
Ми до кари!

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

У справі назви „Русини" та „Українці". Читач „Свободи", Донора, Па. — Назві „Русини" вживали давніще Українці в Галичині, на Буковині, на Холмщині і на Волині, а назви „Руснаки" на Підкарпатській (Угорській) Руси. Загалом яка **пята часть** українського народу вживала тої назви, а решті українського народу ся назва була чужа. Там віддавна вживано назв „Україна", „Українець", які нарід оспівав в народніх піснях з часів Козаччини.

З Великої України ся назва перенеслась до Східної Галичини і на Буковину, де загально принялась в значінню загально-національному.

Зноваж вчасі світової війни і революції, ся назва принялась також загально і в Холмщині та на Волині і тепер вона стала **одною загально принятою на цілій Україні від Бескида по Кавказ.**

Ся назва тепер вже також звісна в цілому світі. Її приняли вже не тільки наші приятелі але й вороги, навіть Москалі.

Назву „Русин" обороняють вже тільки наші доморідні кацапи і Поляки разом зі своїм урядом, котрі забороняють українську мову в Галичині, в Холмщині і на Волині називати українською, а називають „рускою".

Проти стародавньої назви, принятої цілим народом і цілим світом, розумний чоловік не буде виступати.

А, впрочім, кождий, кому се виглядає дивним, нехай прочитає собі історію назв других народів, то побачить, що так було або і ще є також і з другими многими народами.

От хочби взяти Москалів. Свій край вони називають „Росія", а рівночасно сю назву простягають ще і на другі народи. Себе-ж і мову свою називають „русскими".

Край, де живемо, називається „Злучені Держави"; його горожани „Американці", а мова „англійська".

Чехи і Словаки назвались підчас війни одним іменем Чехословаки і обі мови одною назвою „чеськословацька".

Серби, Хорвати і Словінці назвали свій край „Югославією" (або „королівством Сербів, Хорватів і Словінців"); нарід теж „Югославяни" і мова їх „югославянська".

Англійський край називається Велика Британія. Є там Англійці, Валійці і Шотляндці, — або разом Британці, а мова їх спільна англійська.

На північ від нас є Канада; нарід Канадійці; мова їх англійська.

Отже ще й тепер є скрізь повно мішанини з назвами і кождий край та нарід радий би вийти з тої мішанини, а мати **одну назву краю, народу і мови.**

Український нарід перебув уже ту мішанину. Він нині приняв уже **одну назву свого краю, народу і мови.**

Таксамо і цілий світ приняв уже ту назву.

Отже з тим український нарід вже не має, а радше не повинен, мати клопоту. **Ся справа для нього рішена історією і його загальною згодою.**

Бодай у сій справі український нарід щасливійший від других, котрі ще сього питания і досі не вирішили.

А щодо назви „Москва" і „Московщина" то се також давні українські назви для нашого північного сусіда. Вони і досі на Україні звісні і нема ... їх викидати.

З ОБЕДНАННЯ.

До каси Обеднання вплинули крім народнього податку і фонду Рідної Школи ще слідуючі жертви:

На Негайну Допомогу (Відіслано до Укр. Місії в Вашингтоні):

Балтимор, Мд., переслав від Громади, п. Йосиф Семенків $14.00
Вест Пулмен, Ілл., переслала від Громади пані Олена Шморлюк 57.25
Филаделфія, Па., від Бр. св. Михаїла, переслав п. Іван Демай 14.00
Зложили: Братство офірувало з каси 5.00; Олекса Слейзак 3.50; С. Тимчак 3.00; по 1.00: М. Гасяк, П. Сокальчук і Іван Демай.
Лейтроб, Па., від парохії, переслав о. П. Соловій 5.10
Кортис Бей, Мд., зібрано на панахиді, переслав п. Йосиф Семенків 6.22
Когус, Н. Й., від парохії, переслав о. Лев Чапельський 13.00
Вотервліт, Н. Й., від парохії, переслав о. О. Ковальський 9.00; О. Рудейчук 1.00 .... 10.00
Лорейн, О., від Бр. св. Ів. Хрест., переслав п. Мих. Запоточний 30.25
Трентон, Н. Дж., Павло Стадник 1.00

Разом **$151.32**

На Сиротинець у Филаделфії, Па.: передано до Заряду Сиротинця.)

Милвил, Н. Дж., від Громади при церкві св. Петра і Павла, переслав п. Григорій Замойський $4.00
Трентон, Н. Дж., Павло Стадник 1.00

Разом **$5.00**

На Голодуючих на Великій Україні: (Переслано до проф. М. Грушевського.)

Елизабет, Н. Дж., від Тов. Зап. Січи, переслав п. К. Пілат **$20.00**

На Січових Стрільців: (Відіслано до Самопомочі Військового Табору в Йозефові.)

Милвил, Н. Дж., від Громади при церкві св. Петра і Павла, переслав п. Григорій Замойський $5.00
Шикаго, Ілл., від Громади, переслав п. Ілія Гавришків (з віча) 10.00
Йонкерс, Н. Й., по 1.00: Василь Мандзій і Кость Чолій 2.00

Разом **$17.00**

На інвалідів: (Відіслано до Тов. Опіки над Інвалідами у Львові.)

Когус, Н. Й., коляду переслав п. Лев Чапельський $10.00
Гемтремк, Миш., від Тов. М. Шашкевича, переслав п. С. Гривняк 20.00
Трентон, Н. Дж., Павло Стадник 1.00
Когус, Н. Й., зі збірки на весіллю Ілії Зазуляка, і Теклі Матика, переслав о. Лев Чапельський 12.00
Балтимор, Мд., з віча, переслав п. Йосиф Семенків 20.00
Филаделфія, Па., Академічне Товариство 10.00
Филаделфія, Па., з розпродажі книжок др. Володимир Галан 15.00

Разом **$88.50**

На сироти у Львові: (Переслано до Львова.)

Гемтремк, Миш., Тов. М. Шашкевича, переслав п. С. Гриняк **$10.00**

На Студентів: (Після призначення до Відня і Львова.)

Гемтремк, Миш., від Тов. М. Шашкевича, переслав п. С. Гривняк $15.00
Гемтремк, Миш., від Тов. Шашкевича, переслав через Тов. Молодіжи в Ню Йорку до рук Б. Породька 15.00
Балтимор, Мд., від Громади, переслав Йосиф Семенків (з віча) 20.00

Разом **$50.50**

На Фонд Лепкого: (до „Свободи" яка занялась тою збіркою.)

Гемтремк, Ми., від Тов. Шашкевича, переслав п. С. Гривняк **$15.00**

На Фонд Федака: (до Львова через „Дністер".)

Гемтремк, Миш., від Комітету Обеднання, переслав п. Андрій Павра **$10.25**

На Утікачів на Кубі: В касі Обеднання.

Йонкерс, Н. Й., Андрій Варна $1.00
Ню Гейвен, Конн., Агафія Бундзяк 10.00
Джерзи Сити, Н. Дж., від Бр. св. Івана Хрест., переслав Василь Гіль 11.25
Зложили: по 1.00: Сильвестер Валюк, Василь Гіль, Роман Струж Григорій Шустакевич, Григорій Трусевич, Іван Гусар, Іван Жарський, Григорій Гуменюк і Стефан Кот; по 50 цнт.: Андрій Рубінович, Семко Ленчук і Лев Панас; по 25 цнт.: Яцко Семиновський, Стефан Войчишин, Леон Струж і Григорій дячик.
Ленсинг, Миш., від Тов. „Вільна Україна", пер. п. М. Красносельський 21.00
Шикаго, Ілл., від Клюбу Горожан, переслав п. Стефан Зелінка 15.00
Зложили: о. А. Н. Сіменович 3.00; Стефан Зелінка 2.00; др. Мирослав Сіменович 10.00.

Разом **$58.25**

Гроші на утікачів остають покищо в касі Обеднання. Досі пороблено всі заходи в Американських Урядів. Коли буде потреба, гроші будуть ужиті на підмогу збігцям.

Всім висше названим жертводавцям складаємо іменем краєвих організацій щиру і сердечну подяку.

Обеднанне Укр. Організацій в Америці.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ.

Неоправдана зневіра.

(З віденського „Українського Прапора)

Остання подія — себто некорисне заопініованне — „вирішенне" справи Східної Галичини (прилученне її на папері до Польщі) Радою Амбасадорів у Парижі, дня 14. III. с. р., нанесло нам Українцям „чималий" удар, який ми безперечно тяжко відчуваємо, від сього попадаємо у зневіру й нарікаємо більше, ніж коли на нашу щербату долю — на нашу дипльоматію — на наш леґальний Уряд З. У. Н. Р. з Президентом Др. Петрушевичем на чолі й т. д. і т. д.

Я хотівби близше застановитись над сею справою — хотівби „рішенне Ради Амбасадорів", то є трансакцію продажі нашого краю, Галичини, Ляхам, проаналізувати та розібрати, чи наш теперішній песимізм оправданий — розумний.

Нашу справу не скажу, рішили — скажу радше заопініювали некорисно для нас держави — Франція, Анґлія, Японія, Італія — чи-там кількох мужів-дипльоматів, дипльоматів старої політичної школи, які тепер доживають свою політичну карієру, зачату перед десятками літ, карієру збудовану на доптанню людських і Божих прав слабщих народів, слабших суспільних верств.

Політики старого покрою ніколи у своїй тактиці не руководилися справедливістю. Вони завсігди були й нині є поклонниками гоббсівської фільософії — „homo homini lupus est"; вони завсігди були і є вірними учениками Махіявелього, сторонниками жорстокого індивідуалізму й еґоїзму — сторонниками сильнійшого... Їхнім „кредо" завсігди була і є формула: „право сильнійшого". Нас, Українців, не повинно нині ані дрібку дивувати некорисне „рішенне - заопініоване" нашої справи. — Чи злодій, рабівник, паразит може нараз перестати красти, грабити, жити коштом других слабших, наколи злодійство, грабіж і житє чужим коштом є вже в його крови?

Антанта набула собі право суверенности над Галичиною дорогою розбою на основі „Право має той, хто сильнійший". Антанта, розбивши центральні держави, почала безпощадно гнобити побіджених, почала з побіджених висисати останні життеві соки (див. версайльський „мир") і вона, одурманена своєю побідою, і нашу Галичину запроторила Ляхам, не здаючи собі навіть справи, що Галичина наслідком сього раньше чи пізнійше стане вульканом, якийдихне новою війною, — дуже некорисною для Антанти.

так надто до серця того псевдорішення антанти, бо вона не є нічим иншим, як фальшивим векслем, виставленим на чуже імя, векслем, якого наш нарід не заплатить, а нова Европа „ад акт" відложить. Справу Східної Галичини рішено „без" волі нашого народу — рішено при зеленому столику кількома чужими людьми, які подоптали право самовизначення народів, на основі якого на наших очах повстало кілька держав.

Сьогодня не кількох дипльоматів рішає долю народу — сьогодня кождий нарід сам рішає про свою долю.

Сьогодня не якась купка чужих людий веде і творить політику — поилітику ведуть нині маси — народи. Народні маси є тою силою, що творять державу й історію. Кождий нарід має в собі силу — динамічну силу, яка здійснює народню волю і зреалізовує народню ідеольоґію. Наш український нарід хоче бути господарем на своїй землі, паном у своїй хаті; наш нарід має свою державну ідеольоґію, доказом чого було повстанне Української Держави над Дніпром і З. У. Н. Р. Кождий нарід є таким, яким він бути хоче. Наш нарід є свободолюбивий, він хоче свободи, волі, хоче своєї держави. Український нарід Галичини чує в собі життеву силу — силу збудувати свій власний храм, свою державу й він се зробить без огляду на політиків навіть „антанти".

Чи годна навіть найбільш розвинена техніка здержати біг Дніпра або Дністра? Чи годна яка небудь ворожа для нас політика здержати змагання сорокміліонового великана: жити своїм власним життем і бути господарем на власній землі?!

Наука про державознавство учить нас, що держава — се ані земельний простір, скований кордоном, ані много-міліонова маса людий на сій території, ані влада, оперта на штиках-гарматах, ані адміністрація, оперта хочби й на найбільшому числі двогакових параграфів — словом: державу не творять фізичні елементи. Держава, до якої і наш нарід стремиться, се щось духового, щось божеського, що виростає і дозріває в серцях-душах нації. Держава се — воля-хотінне, се стремлінне народу стати господарем на своїй землі. — Так як понятте Бога у віруючої людини твориться власною волею даної віруючої людини (бо без волі-хотіння не може навіть бути бесіди про Бога), так само і всяку державу мусить творити воля-хотінне народу. Наша нація вже викохала у свойому „я" волю-хотінне держави, той найосновійший її елемент і раньше чи пізнійше воля хотінне нашої нації зреалізується і ми, сотворивши державу духову (ідеольоґію), сотворимо й державу фізичну.

Нерозумною отже річю було б нам сьогодня попадати у зневіру, падати духом і нарікати на щербату долю, бо немає нині сили, яка стерлаб нас з лиця землі — немає „конференції", яка змоглаби вбити в „я" нашої нації волю-хотінне збудувати свій народній храм. Ми нація жива й ніхто нас не скує — не продасть.

Сьогодня ми не надіймося ні на яку антанту — сьогодня сталім свою волю і з піднесеними гордо в гору головами працюймо і стремімся до держави, а певно осягнемо її. Нас сорок міліонів — всі ми хочемо держави — а як хочемо — то добудемо!

Не сумуйте Галичане,
Лиш стреміться, що лиш мога,
Держава своя рідна встане.
Житте наше—воля —перемога.

З братнім поздоровленнем

В. Федун,
Посол до Альбертийського Сойму, Канада.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УВАГА! ЮТИКА, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

яке відбудеться
В НЕДІЛЮ, 24. ЧЕРВНЯ 1923
в гали Черкеса, 315 Nichols Street, Utica, N. Y.

Тож щоб нас ані одного Українця і Українки не бракувало. Знаєте самі, що край просить нас о поміч, котрої ми не повинні відказати. На віче прибуде бесідник Др. Вол. Галан, прибувший недавно з краю, котрий Вам скаже за ваших батьків, матерей, братів і сестер, тай за наш рідний край. Запрошаємо сусідні місцевости як з Ром, Литл Фолс і Геркімер, Н. Й., щоби прибули на віче. Початок о годині 5. пополудни. — КОМІТЕТ. 40,44

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1924

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00, половина $16.00, чверть $10.00, осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театралвні і т. п., котрі хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1924 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Сі гроші ужиються на покритте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

БЕРИ ВСЬО, ЩО В ХАТІ!

Оповідання з життя запорожських збігців.

Свобідно за **Майом.**

(6)

— Ваша служба мабуть дуже тяжка? — питав Браткович, щоби ще потягнути за язик. — Ваш пан великий багатир... Щоби до його скарбів не дібралися злодії, вартуєте день і ніч?

— Які там скарби?! — відповів один. — Він, правда, великий багатир, але його маєтки не тут, не в тій хаті. Мабуть в Царгороді, де також має хату. Маєтком, з яким тут сидить і який лиш пильнуємо, є головно та одна його жінка. Вночи не вартуємо. На ніч лише засуваємо дручком фіртку в мурі, залізним засувом входові двері, до хати і лягаємо спати. Спимо в кімнатах при сінях і при подвірю. Кождий спить з кинджалом за поясом. На случай тривоги кождий з нас має визначене місце. Як Муртаза заалярмує, то кождий повинен станути на своїм місци з кинджалом в руці, та нічого чужого не пропустити попри себе живим.

Браткович більше не розпитував, щоби не розбудити підозріння. До берега причалили при каналі, що йшов до хати Муртази. Запорожець ішов край каналу а ждо муру. Канал був глибокий, до половини наповнений водою, хлопови по груди. Під муром була в каналі деревляна рещітка, але перегнила. Вхід до саду був по тім боці чотирокутника. Обійшли один і другий рін муру аж до фіртки по тім боці. Коли фіртка відчинилася і увійшли в сад, Браткович сказав Ашматови:

— Ти лишися тут. Не показуючи великої цікавости, обійди хату. Придивися, який тут той канал, що іде від Дунаю. Чи та його часть під муром і хатою накрита. Як канал не накритий, підглянь, чи там, де входить під хату, є решітка і яка вона. Канал, очевидно, по тім боці хати.

— Не знаю, чи Муртаза вийде до мене аж сюди?

— Ти в страху, що не побачить тебе і не дасть бакшиша?... По обзоринах прийди до селямліку.

Запорожець лишив Ашмата і пішов до Муртази. Турок приняв його дуже вічливо, сказавби, сердечно.......

— Ти великий гекім! — сказав. — Твоя медицина творить чуда. Вона вже вчора їла. Не лише дактилі, але й всяку всячину. І з бабою говорила, дуже приязно... Подумай, з такою відьмою! Жартувала з нею, сміялася... Нині рано співала.

— То добре. Може подужає скорше, ніж за пять днів... Очевидно, як буде далі брати мою медицину, як нічим не будеш її дратувати і взагалі, як буде мати спокій... Вона давно твоя жінка?

Веселе лице Муртази захмарилося.

— Гекіми невірних дуже цікаві, — цідив крізь зуби.

— Бо хочуть знати, як дати медицину. Инша медицина для дівчат, инша для ..., инша для давної жінки, що вже має діти, внуків, инша для молодиці, котра що лиш віддалася.

— Вона дівчина, хоч моя... Буде здорова?

— Гм... то тяжка недуга...

Турок глянув трівожно на лікаря.

— Ти знов микитиш, хоч знаю, що ти годен вилічити її. Вже тих пару краплин вчорашньої твоєї медицини майже привернули їй здоровле... Кінчай діло. Закріпи се здоровле, щоби знов не втекло. Я вже вчора сказав тобі, що заплачу як султан. Не гадай, що моє багацтво лише ся хата і те, що в ній бачиш. Але у ній є великий маєток. Як дівчина подужає, то бери всьо, що в сій хаті. І саму хату можеш взяти. Як прийдеш до Стамбулу, то ще додам тобі дещо...

— То так лише говориться... бери все! І найбільший невіра в тревозі звертається до Бога. Але як скрута мине, про Бога знов забуває. Так і ти. Як хора подужає, то забудеш, що давав усьо, що в хаті, ще й саму хату.

— Ні! Говорю, що думаю.

— А як би я так узяв тебе за слово? Як би я сказав: „давай на письмі!"?

— Щоби ти не гадав, що жартую, або дурю тебе, дам на письмі!

Турок плеснув у долоні. Увійшов слуга.

— Принеси папір, чорнило, перо!

Слуга приніс. Турок сів, розклав папір на коліні і став писати. Коли скінчив, подав папір лікареви.

— Я по турецьки говорю, — сказав лікар, — але писати, ні читати не вмію. Що мені з того?

— Прочитає тобі який твій приятель. Як би я не хотів позволити тобі взяти що з хати, то можеш той папір показати в суді. До того не прийде, щоби ми аж у суді правувалися. На письмі даю тобі лише на те, щоби ти вірив мені, так, як я вірю в твою медицину.

Козак сховав папір і пішов за Турком до гарему. В першій кімнаті гарему сиділа стара служниця. Турок не грішив, називаючи її відьмою. Коли вступили до середущої кімнати, лікар зупинив Турка.

— Недужій треба й нині порахувати пульс, — сказав до Муртази. — Але я знаю, що тобі не любо, коли я доторкаюся її руки. Отже й нині ти зробиш се. За той час я будустояти при сході до її кімнати.

Говорячи се, козак дивився у вікно. Воно було загороджене решіткою. Відчинити було дуже легко. Лише вийняти кілок. І невисоко було.

Вдоволений, що дістав дозвіл доторкнутися руки дівчини, Турок пішов уперед і хап її за руку. Козак став під занавісою і вкинув у її згортки перстень Янакіса, завинений в пиcульку. Вона бачила се, бо весь час дивилася на нього.

— Ходім! — сказав до Турка.

— Її рука чогось сильно дрижала, як я рахував пульс, — промовив Турок, коли вже були в першій кімнаті гарему. — Може погіршилося?

— Навпаки. В її душі стало світати. В її серци скільцився вогонь любови до тебе... Всьо буде добре, як ти сам не попсуєш. Не показуйся їй на очи, аж я позволю. Ту іскорку любови треба роздути у великий огонь кохання... Роздути може лише туга за мужчиною. Ну, ще й підливати оливою треба. Сею оливою буде моя медицина.

Пішли до селямліку, де Ашмат стояв з коробкою. Браткович вийняв із коробки цукровий порошок і подав Туркови.

— Сей порошок усип до чарки води. Пішли їй бабою. Нехай зараз випє половину, другу половину смерком. Тепер я вже не сумніваюся, що подужає.

— І не сумнівайся, що заплачу добре.

Ашмат дістав нині ще більший бакшиш, ніж учора. Та про те він посоловів. Надія, яку його пан робив Туркови, казала йому здогадуватися, що тут лікар, завтра-позавтра вже буде непотрібний і бакшишам буде кінець.

Як лиш Браткович вийшов, Турок став ходити від кімнати до кімнати і визбирував, що ціннійше. Передовсім визбирував усю золоту й срібну посудину. Все те зносив до кімнати, що припирала до селямліку. Відчинив ковану залізними обручами дубову скриню і кидав до неї.

— Ти, дурню, гадаєш, — сміявся до себе, — що я такий дурень давати тобі всьо, що в хаті? Всьо, що тепер у хаті?! Винесу, всьо винесу. Ще нині винесу всі дрібнички, але найціннійші з усього того, що в хаті. Завтра винесу ціннійші коври. Лишу лахмітте, котре тобі не виплатиться брати й за доплатою. Тоді... бери всьо, що в хаті!

Турок затирав руки з вдоволення, що надув козака.

Коли Браткович вернув до гостинниці, подав Янакісови папір, який дістав від Муртази.

— Ти знаєш турецьке письмо. Прочитай!

Янакіс прочитав. В письмі справді стояло все те, що Муртаза обіцяв був лікареви.

— Нащо тобі се письмо, — спитав Янакіс, — коли ти загадав вкрасти дівчину? Чейже по тім не підеш до нього по заплату!

— Як вкраду дівчину, то, очевидно, я вже йому на очи не покажуся. Але то ще вилами на воді писане. Як, боронь Боже, не піде так, як я се вимудрував, то може й сей папір дасть нам яку поміч...

Браткович позвав Ашмата.

— По вечери занесеш мої пакунки й панкунки Янакіса на ґалеру. Умісти там також мого і свого коня.

Ашмат важко зітхнув, бо з того виходило, що до недужої вже не підуть. Вже не скоро знайдеться така добра нагода користати з медичних відомостей свого пана.

По вечери Браткович і Янакіс заплатили за свої кімнати в гостинници і пішли на ґалеру. Ґалера рушила горі рікою і задержалася які дві версти нище хати Муртази. Гасан велів спустити з ґалери великий човен, на котрім уже лежала драбина. Браткович, Ашмат, Янакіс, його слуга і чотири гребці пустилися далі рікою. Стали яких пятьсот кроків низче хати і пішли до каналу, де був човен Муртази. Човен відсилили від стовпа при березі і пустили його з водою.

— Я, ти і Ашмат, — звернувся Браткович до Янакіса, підемо з драбиною. Твій слуга і гребці лишаться тут і будуть нас дожидати, готові в кождій хвилі відчалити... Ходім!

(Дальше буде).

ПОЛЬСЬКА ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

У Варшаві відкрилась конференція представників преси всеї Польщі, в присутности 150 делегатів. Премер Сікорський зазначив у промові, якою відкрив зізд, що уряд є свідомий трудностий преси, які полягають на загальній економічній скруті та низкому рівні політичного вироблення мас, і що уряд із свого боку йти-ме на руку пресі. Потім промовляв голова синдикату польських журналістів Ян Домбський, який подякував Сікорському за його почин в скликанню цього зізду та реферував постуляти преси, які творити-муть підставу до дискусії на зізді, а потім в соймовій комісії. Ті постуляти торкаються таких питань: скасовання всіх митних оплат на закор закордонний папір, знесення зелізничої тарифи на транспорт паперу, скасовання усіх усіх податків і данин з видавництв, зменшення почтового і телеграфічного порта, натиску з боку уряду на фабрики паперу в напрямку зменьщення цін паперу, зменьшення платні за інформації ПАТ-а, пристосовання розкладу зелізничого руху до вимог преси, — ріжного рода справ технічно-інформаційного характеру і т. д.

ДВОРІЧНА ВІЙСКОВА СЛУЖБА В ПОЛЬЩІ

На засіданню війскової комісії польського сойму переведено подрібну дискусію над проектом закону про загальну війскову службу. Принято в другому читанню чотири статті проекту закону після урядової стилізації. По вичерпанню дискусії принято внесення дворічної військової служби.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. о. Николая, від. 127 повідомляє, що піврічний мітинг відбудеться о 12. годині попол. в неділю, 24. червня в парохіяльній гали під ч. 308 Філмор Евню. На порядку нарад справозданнє уряду і инші важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Т. Кушка, предс.; Е. Тимкович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239 повідомляє, що піврічний мітинг відбудеться о годині 12.30 попол. в неділю, 17. червня в гали У. А. Горожан при 822 Франклин ул. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 1.50. — І. Жмутин, предс.; Н. Волос, секр.; Н. Наконечний, кас.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342 повідомляє, що місячний мітинг відбудеться в понеділок, 18. червня в церковній галі при 645 Розевелт Евню. Кождий член обовязаний прибути на мітинг і вирівнати свої вкладки. Також є важні справи до полагодження. Пригадується членам, щоби вписували свої діти до У. Н. Союза, бо тепер дуже добра нагода. Вступ вільний до У. Н. Союза і до нашого товариства до кінця сего місяця. Користайте з нагоди, поки час. — М. Скочипец, предс.; І. Маркович, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в четвер, 21. червня на церковній гали під ч. 303 Гудсон Евню. Проситься членів прийти як оден і вирівнати свої залеглости. Член, коли не платить своїх вкладок по черзі, тратить право до бенефіту з братської каси. Обовязком кождого члена привести одного нового члена, тож браття старайтеся для добра нашого братства і У. Н. Союза. Приходіть і нових членів зі собою приводіть. — М. Віньшевський, предс.; І. Пастущин, секр.

НОВИНИ ПРО МІЖНАРОДНІ РОБІТНИЧІ ВІДНОСИНИ

(За місяць травень)

—o—

Англія. Протягом першого чвертьліття 1923-го року число безробітних зменьшилося о 190.000, так, що державну допомогу дістає тепер лиш 1,303.-476 осіб, себто о пів міліона меньше, чим в тім самім часі минулого року. Головно зменьшилось безробіття в будівельнім промислі (будовання домів і будовання кораблів), і в сталевій і желізній промисловости.

Канада. Іміграція канадийських робітників до Злучених Держав у перших трох місяцях 1923-го року була в троє більша, чим у попереднім році. Переходили сюда головно рибаки та будівельні робітники. Як причину подають перші — підвисшення оплат і податків з риболовства, другі — лучшу платню в Злучених Державах і кращі умовини життя.

Німеччина. Безробіття у Німеччині сильно зростає. Дуже богато фабрик обмежило свою продукцію і свою працю на половину, богато зачинили зовсім. Наслідком загальної дорожнечі сильно зменьшилось число домашньої прислуги, з якої богато найшлось без заняття.

Союз рільників в Бранденбургії рішив взяти і розділити між своїми членами на удержання 50.000 дітий рурських робітників.

Польща. У 1922-ім році збільшилась була і скріпла промисловість в Польщі і число безробітних зменьшилось було на 75 тисяч (з 218 тисяч). Та протягом перших трех місяців сего року безробіття знова почалось змагатись і число незанятих робітників дійшло знова до 117.343.

Союз Совітських Республик. З заведення Нової Економічної Політики (т. зв. НЕП.) віджили в Совітських республиках страйки, які до того часу були зборонені законами про примусову працю. За послідне пів року 1922 по статистиці Всеросійського Центрального Професійного Союза було у Совітських Республиках 110 страйкарів, у яких брало участь 43.503 робітників. 95% тих забастовок викликала або низька плата або невиплачування заробітку. 50 страйків тревало не більше, як один день, 41 від одного до пяти днів, 8 від пяти до 20 днів а лише один довше чим 20 днів.

Комісаріят праці встановив для безробітних прожиткову систему, по якій фаховці першої кляси дістають повний пайок, звичайні фаховці і нефахові робітники, які працювали довше, чим пять років, дві третини а нефахові робітники, які були ними довше, ніж три роки, половину повного пайка.

Франція. По війні Франція стала одним з країв, який дає заняття чужоземним робітникам, головно у праці над відбудовою знищених в часі війни провінцій. У 1922-ім році приїхало у Францію 183.472 чужих робітників, а виїхало 50.-311, так що остаточне число робітничих імігрантів за цей рік виносило 133.161. Голвоно приїздили туди робітники з Італії (більше, чим третина), а далі з Еспанії, Польщі і Бельгії. Вільшість з них одержували роботу через Міністерство праці. Кромі того богато робітників прибуло сюди поза відомостию уряду.

БОРИСЛАВ ГОРИТЬ.

Недавно вдарив грім в збірник ропи бориславського нафтового товариства „Ґаліція", який вміщував 400 вагонів ропи. Від удару занялась пожежа. Сподіваються виратувати коло 15 процент ропи. Дотеперішня шкода виносить 2 і пів міліярда мп.